

Udskriftsdato: 21. december 2025

VEJ nr 9105 af 10/04/2008 (Gældende)

Vejledning om mærkning af naturligt mineralvand, kildevand og emballeret drikkevand

Ministerium: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Journalnummer: 2007-20-23-02191

Vejledning om mærkning af naturligt mineralvand, kildevand og emballeret drikkevand

Kapitel 1

Indledning

I bekendtgørelse om naturligt mineralvand, kildevand og emballeret drikkevand (mineralvandsbekendtgørelsen)¹⁾ er fastsat bestemmelser om mærkning af disse produkter. Reglerne supplerer de almindelige regler om mærkning af fødevarer, jf. mærkningsbekendtgørelsen²⁾. Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører mineralvandsdirektivet³⁾ og gennemførelsesbestemmelserne⁴⁾ hertil samt dele af drikkevandsdirektivet⁵⁾ i dansk lovgivning.

Formålet med denne vejledning er at uddybe de i mineralvandsbekendtgørelsen fastsatte regler om mærkning af naturligt mineralvand, kildevand og emballeret drikkevand. I bilaget til vejledningen findes en skematisk oversigt over de vigtige mærkningsbestemmelser.

Denne vejledning omfatter ikke de øvrige krav til naturligt mineralvand og kildevand⁶⁾.

Kapitel 2

Varebetegnelse

Der er 3 typer af »vand på flaske«:

- naturligt mineralvand
- kildevand
- »almindeligt vand«

Betegnelserne »naturligt mineralvand« og »kildevand« er *forbeholdte varebetegnelser*. De generelle regler for forbeholdte varebetegnelser er beskrevet i mærkningsvejledningens⁷⁾ kapitel 5:

I de fleste varestandarder er der bestemmelser om, at de pågældende varebetegnelser er forbeholdt de produkter, som er omfattet af varestandarden, og hvis sammensætning, fremstillingsmåde m.v. er nærmere fastsat i den pågældende varestandard.

Når varebetegnelserne er forbeholdt de definerede produkter, betyder det, at kun produkter, der overholder kravene i produkt-/varestandard-regelsættet, må sælges med de forbeholdte varebetegnelser.

Varebetegnelserne »naturligt mineralvand« og »kildevand« kan derfor kun anvendes på vand, der opfylder betingelserne herfor i mineralvandsbekendtgørelsen.

Varebetegnelsen for »almindeligt vand« (i det følgende benævnt »emballeret drikkevand«) er beskrevet nedenfor i afsnittet »Emballeret drikkevand«.

I bekendtgørelsen er fastsat en række krav til naturligt mineralvand. Der er ikke en særskilt opstilling af kravene til kildevand, men kravene til mærkning af kildevand er identiske med en række af de krav, der gælder for mærkning af naturligt mineralvand. Det fremgår af bekendtgørelsens § 16, hvilke af de betingelser, som gælder for naturligt mineralvand, der også gælder for kildevand.

Kildevand må ikke sælges under varebetegnelsen »naturligt mineralvand« og vice versa. F.eks. må betegnelserne »naturligt mineralvand« og »kildevand« ikke anvendes på samme produkt. Dette gælder både mærkning på etiketten samt anden form for markedsføring (firmahjemmesider mm.).

Naturligt mineralvand og kildevand med indhold af kulsyre

Naturligt mineralvand og kildevand kan tilsættes kulsyre, eller naturligt kulsyre kan fjernes, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 3 og 4.

Naturligt mineralvand, der er tilsat kulsyre, eller hvor det naturlige kulsyre er fjernet, skal alt efter omstændighederne mærkes med de varebetegnelser, som er angivet i bekendtgørelsens § 11. Betingelserne for anvendelse af de kvalificerende betegnelser i § 11, stk. 1, er nærmere beskrevet i bekendtgørelsens bilag 1, afsnit 3.

§ 11. Varebetegnelsen for naturligt mineralvand skal være »naturligt mineralvand«. Såfremt det drejer sig om kulsyreholdigt naturligt mineralvand, jf. bilag 1, afsnit 3, er varebetegnelsen alt efter omstændighederne:

- 1) »naturligt mineralvand med naturligt kulsyreindhold«,
- 2) »naturligt mineralvand tilsat kulsyre fra kilden« eller
- 3) »naturligt mineralvand tilsat kulsyre«.

Stk. 2. For naturligt mineralvand, hvor kulsyre er fjernet, jf. § 5, stk. 1, nr. 3, skal varebetegnelsen alt efter omstændighederne suppleres med teksten:

- 1) »kulsyre fuldstændig fjernet« eller
- 2) »kulsyre delvist fjernet«

Tilsætningen af kulsyre til kildevand skal ikke på samme måde afspejles i varebetegnelsen, men tilsætningen skal fremgå af ingredienslisten.

Emballeret drikkevand

Varebetegnelsen for emballeret vand, der ikke er naturligt mineralvand eller kildevand, er ikke reguleret i mineralvandsbekendtgørelsen, idet det dog fremgår af § 18, at varebetegnelse og anden præsentation ikke må kunne give anledning til forveksling med naturligt mineralvand eller kildevand⁸⁾.

§ 18. For så vidt angår aftappet drikkevand, der ikke opfylder bestemmelserne om naturligt mineralvand i § 2, må der ikke på emballage, etiket eller i nogen form for reklame være angivelser, benævnelser, fabrikations- eller varemærker, billeder eller andre tegn, figurative eller ej, der kan give anledning til forveksling med naturligt mineralvand. Især må angivelsen »mineralvand « ikke benyttes.

Se endvidere kapitel 7, afsnittet »Emballeret drikkevand fra en kilde, hvorfra der produceres naturligt mineralvand eller kildevand«.

Emballeret vand er i denne sammenhæng de produkter, der fremgår af Positivlistens⁹⁾ fødevaregruppe 14.1.1.2 Vand af dansk vand-typen og emballeret drikkevand.

Varebetegnelsen for emballeret vand skal opfylde bestemmelserne i mærkningsbekendtgørelsen. Det vil sige, at hvor der ikke i lovgivningen er fastsat en varebetegnelse, da benyttes den betegnelse, som sædvanligvis anvendes for fødevaren i den medlemsstat, hvor fødevaren afsættes. Findes der ikke en almindeligt kendt betegnelse, benyttes en beskrivende betegnelse, der er egnet til at identificere fødevaren.

Kapitel 3

Naturligt mineralvands analytiske sammensætning og karakteristiske bestanddele

Naturligt mineralvands analytiske sammensætning og indhold af karakteristiske bestanddele skal angives, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 1:

§ 12. Mærkning af naturligt mineralvand skal indeholde følgende angivelser:

- 1) angivelse af den analytiske sammensætning, herunder opregning af de karakteristiske bestanddele...

Det er ikke specifikt angivet i reglerne, hvilke parametre, der skal angives. Producentvirksomheden skal i forbindelse med godkendelsesproceduren for naturligt mineralvand oplyse, hvad der anses for væsentlige

og karakteristiske bestanddele i det pågældende vand. Angivelsen skal tilstræbe balance mellem positive og negative ioner.

Følgende bestanddele kan især være relevante at angive:

- Hydrogencarbonat (HCO_3^-)
- Sulfat (SO_4^{--})
- Chlorid (Cl^-)
- Magnesium (Mg^{++})
- Flour (F^-)
- Jern (Fe^{++})
- Calcium (Ca^{++})
- Natrium (Na^+)

De bestanddele, der er omfattet af bekendtgørelsens bilag 3 om maksimumsgrænser for naturligt forekommende bestanddele, skal nævnes, hvis det er relevant. Det vil f.eks. være relevant i de tilfælde, hvor indholdet af én eller flere af disse bestanddele, er tæt på grænseværdien, idet bestanddelen således må anses som karakteristisk for vandet.

Andre relevante angivelser kan være:

- Indhold af siliciumdioxid (SiO_2)
- Hårdhed
- pH-værdi
- Temperatur ved kilden
- Ledningsevne

Virksomheder, der tapper naturligt mineralvand, skal i deres egenkontrol via regelmæssige analyser kunne dokumentere, at den analytiske sammensætning er konstant over tid, jf. bekendtgørelsens bilag 1, afsnit 1, nr. 2.

Det bemærkes, at hvis fluorindholdet overstiger 1,5 mg/l, skal der mærkes med følgende angivelse:

»Indeholder over 1,5 mg/l fluor – bør ikke regelmæssigt indtages af spædbørn og børn under 7 år«.

Se nærmere under kapitel 11.

Kapitel 4

Analytisk sammensætning af kildevand og emballeret drikkevand

Der er ikke krav om angivelse af analytisk sammensætning af kildevand og af emballeret drikkevand.

Fødevarestyrelsen har vurderet, at det er tilladt at angive den analytiske sammensætning af kildevand og af emballeret drikkevand. Angivelserne må dog ikke angives på en måde eller i en sammenhæng, der vil kunne bevirke at forbrugeren får den opfattelse, at det pågældende vand er naturligt mineralvand.

Det er ikke et krav for kildevand og emballeret drikkevand, at mineralindholdet skal have en konstant sammensætning over tid.

Kapitel 5

Anprisning af mineralindholdet i naturligt mineralvand

Ifølge bekendtgørelsens § 14 kan mineralindholdet anprises med særlige angivelser, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 4.

§ 14. Angivelserne i bilag 4 er tilladt, såfremt:

- 1) de overholder de i bilaget fastsatte kriterier, og

2) de er udarbejdet på grundlag af fysiske og kemiske analyser eller om nødvendigt farmakologiske, fysiologiske og kliniske undersøgelser, der er gennemført efter anerkendte videnskabelige metoder i overensstemmelse med bilag 1, afsnit 1, nr. 1.

Angivelserne skal, jf. § 14, nr. 2, kunne dokumenteres ud fra analyser, hvilket følger af de generelle regler på fødevareområdet.

Det bemærkes, at det ikke er en forudsætning for anvendelsen af angivelserne i bilag 4, at der er gennemført farmakologiske, fysiologiske og kliniske undersøgelser. Disse undersøgelser refererer til bestemmelser i mineralvandsdirektivet, der åbner mulighed for nationalt at tillade visse angivelser af naturligt mineralvands fysiologiske virkninger, hvilket imidlertid ikke er gennemført i dansk lovgivning.

Kapitel 6

Angivelse af kilde

Naturligt mineralvand og kildevand er, jf. § 12, stk. 1, nr. 2 og § 13 samt § 16, nr. 3, underlagt samme regler om angivelse af stedet, hvor kilden udnyttes, og navnet på kilden.

§ 12. Mærkning af naturligt mineralvand skal indeholde følgende angivelser:

- 1) ...og
- 2) stedet hvor kilden udnyttes, og kildens navn.

§ 13. Et stednavn, landsby- eller lokalsnavn kan indgå i handelsnavnet for naturligt mineralvand, når det henviser til naturligt mineralvand, hvis kilden udnyttes på det sted, der angives ved dette handelsnavn, og på betingelse af at anvendelsen af dette navn ikke er vildledende med hensyn til stedet for kildens udnyttelse.

Stk. 2. Såfremt de etiketter eller påskrifter, der anbringes på beholdere, i hvilke det naturlige mineralvand udbydes til salg, indeholder et handelsnavn, der adskiller sig fra navnet på kilden eller på stedet for kildens udnyttelse, skal navnet på stedet eller kilden eller en tilsvarende hævdvunden betegnelse være anført med bogstavtyper, der er mindst halvanden gang så høje og brede som højden og bredden af den største bogstavtype, der er anvendt til angivelse af handelsnavnet.

Stk. 3. I en hvilken som helst form for reklame for naturligt mineralvand skal der være det samme forhold som i stk. 2 mellem den betydning, der tillægges handelsbetegnelsen, og den betydning, der tillægges kildens navn eller navnet på det sted, hvor den udnyttes.

Stk. 4. Naturligt mineralvand fra én og samme kilde må ikke markedsføres under flere forskellige handelsnavne.

For naturligt mineralvand vil navn på kilde og stedet, hvor kilden udnyttes, følge af den obligatoriske godkendelse, jf. bekendtgørelsens § 3. En oversigt over godkendt naturligt mineralvand i Danmark er tilgængelig på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Kilder til produktion af kildevand skal ikke godkendes efter mineralvandsbekendtgørelsen, og der findes ingen officiel liste over kilder, hvorfra der produceres kildevand.

Stedet, hvor kilden udnyttes

Stedet, hvor kilden udnyttes, skal angives som et nærmere afgrænset lokalt område, f.eks. en kommune, en by, en by med opland eller tilsvarende.

Se også kapitel 7 om handelsnavne.

Navn på kilde

Der er ingen præcise bestemmelser om navngivning af kilder, ligesom der ikke er nogen krav om, at kildens navn skal være registreret på anden måde end den i forbindelse med godkendelse af naturligt mineralvand, jf. § 3.

Hvorvidt, navnet på en kilde er lovligt, vurderes ud fra de generelle bestemmelser om vildledning og evt. anden lovgivning, som f.eks. varemærkelovgivningen.

En kildes navn kan ændres. Hvis der er tale om en kilde, hvor der indvindes naturligt mineralvand, skal navneændringen meddeles den lokale fødevareregion, der offentliggør navneændringen i Statstidende, og giver meddelelse herom til Fødevarestyrelsen, Mørkhøj, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 3.

Fødevareregionen skal ikke godkende det nye kildenavn, men alene agere, hvis det nye navn vurderes at være vildledende.

Det følger af § 13, stk. 4, at hvis der sker et navneskift på en kilde, må det samme naturlige mineralvand eller kildevand ikke markedsføres under det gamle og det nye navn samtidigt. Derfor skal en virksomhed i forbindelse med et navneskift på en kilde kunne dokumentere, at vand mærket med det gamle kildenavn er væk fra markedet, inden vand med det nye kildenavn kan markedsføres.

Kapitel 7

Handelsnavn / brand

Et handelsnavn (brand) for naturligt mineralvand eller kildevand kan

- være identisk med navnet på kilden,
- være identisk med navnet på stedet, hvor kilden udnyttes eller
- være forskelligt fra stedsnavn eller kildenavn.

Hvis handelsnavnet er identisk med stedsnavn eller kildenavn, jf. situation 1) og 2) ovenfor, er der ikke specifikke regler for skrifttype eller størrelse på bogstaverne. Stedsnavn og kildenavn behøver således ikke at være anført med lige store typer bogstaver.

Hvis handelsnavnet er forskelligt fra stedsnavn eller kildenavn, jf. situation 3) ovenfor, skal handelsnavnet i overensstemmelse med § 13, stk. 2, angives med mindre bogstaver end stedsnavn og kildenavn.

Vand fra samme kilde

Naturligt mineralvand henholdsvis kildevand fra én og samme kilde skal markedsføres under samme handelsnavn, jf. § 13, stk. 4 og § 16, nr. 3.

Der kan dog anvendes forskellige etiketter for samme naturlige mineralvand henholdsvis kildevand, men handelsnavnet og andre obligatoriske oplysninger skal være de samme.

Der kan ikke sælges naturligt mineralvand og kildevand fra samme kilde.

Samme handelsnavn for vand fra forskellige kilder

Vand fra samme kilde må ikke sælges under flere forskellige handelsnavne, jf. § 13, stk. 4. Omvendt er der som udgangspunkt intet i vejen for, at benytte samme handelsnavn (brand) for naturligt mineralvand henholdsvis kildevand fra flere forskellige kilder, og samme handelsnavn kan bruges både for naturligt mineral og kildevand.

Det følger af § 13, stk. 4, at handelsnavnet i disse tilfælde er forskelligt fra navnet på kilden.

Emballeret drikkevand fra en kilde, hvorfra der produceres naturligt mineralvand eller kildevand

Fødevarestyrelsen har vurderet, at vand, der reelt opfylder betingelserne for naturligt mineralvand, på samme tid kan markedsføres både som naturligt mineralvand og som emballeret drikkevand. Det er

imidlertid en forudsætning, at markedsføringen sker på en sådan måde, at de generelle bestemmelser om vildledning er overholdt.

Det betyder konkret, at emballeret drikkevand ikke må markedsføres med angivelse af betegnelsen »naturlig mineralvand«, »mineralvand« eller lignende, heller ikke i en ingrediensliste. Det betyder ligeledes, at navnet på kilden ikke må angives. Objektive oplysninger, som f.eks. mineralindhold må dog nævnes, under iagttagelse af de almindelige regler om vildledning.

Der gælder tilsvarende bestemmelser i relation til kildevand.

Kapitel 8

Reklamevand / »brandwater«

Vand med varebetegnelserne »naturligt mineralvand« eller »kildevand« sælges ofte med individuelle firmalogoer eller lignende, hvor firmaer anvender de pågældende vand i markedsføringen, til uddeling til medarbejdere som personalegode eller lignende.

Hvis et firmalogo eller andre typer af logoer angives på naturligt mineralvand eller kildevand, må det ikke angives på en sådan måde, at logoet kan forveksles med handelsnavnet eller opfattes som et handelsnavn.

Mærkningen af reklamevand med varebetegnelserne »naturligt mineralvand« eller »kildevand« skal naturligvis opfylde kravene i bekendtgørelsen. Et firmalogo kan derfor aldrig erstatte de obligatoriske oplysninger eller tilsidesætte de betingelser, der fremgår af bekendtgørelsens § 12 og 13.

Kapitel 9

Anvendelse af naturligt mineralvand og kildevand i andre drikkevarer

Virksomheder, der producerer naturligt mineralvand eller kildevand, producerer ofte samtidigt andre drikkevarer. Andre drikkevarer, der består af naturligt mineralvand eller kildevand tilsat aromaer og eventuelt andre stoffer, må ikke sælges med en varebetegnelse, der henviser til naturligt mineralvand eller kildevand, jf. bekendtgørelsens § 15 og § 16, nr. 3.

§ 15. Læskedrikke fremstillet af naturligt mineralvand må ikke markedsføres under varebetegnelsen naturligt mineralvand. Dog må betegnelsen naturligt mineralvand gerne anføres i ingredienslisten.

F.eks. må varebetegnelsen »aromatiseret naturligt mineralvand« eller lignende ikke anvendes. Betegnelserne »naturligt mineralvand« henholdsvis »kildevand« må dog angives i ingredienslisten under forudsætning af, at den pågældende ingrediens opfylder betingelserne for naturligt mineralvand henholdsvis kildevand. Endvidere kan kildenavn og liste over karakteristiske bestanddele nævnes, men det er ikke en betingelse.

Kapitel 10

Angivelse af behandlingsmetoder

Naturligt mineralvand og kildevand må kun behandles i overensstemmelse med de metoder, der er fastsat i bekendtgørelsens § 5. Hvis vandet er behandlet med ozonberiget luft skal dette angives i mærkningen, jf. § 12, stk. 3:

Stk. 3. Naturligt mineralvand, der er behandlet med ozonberiget luft, skal yderligere i nærheden af angivelsen af den analytiske sammensætning af de karakteristiske bestanddele indeholde følgende angivelse: »Vand behandlet med en godkendt oxideringsmetode (ozonberiget luft)«.

Der er Fødevarestyrelsen bekendt ingen danske naturlige mineralvand, som behandles med ozonberiget luft.

Kapitel 11

Advarselsmærkning ved indhold af fluor over 1,5 mg/l i naturligt mineralvand

Hvis naturligt mineralvand har et indhold af fluor på mere end 1,5 mg/l, skal der ske en særlig mærkning, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2:

Stk. 2. Naturligt mineralvand med en fluorkoncentration på over 1,5 mg/l skal endvidere mærkes med følgende angivelse: »Indeholder over 1,5 mg/l fluor – bør ikke regelmæssigt indtages af spædbørn og børn under 7 år«. Angivelsen skal stå med klart synlige typer i umiddelbar nærhed af salgsbetegnelsen. Det faktiske fluorindhold anføres i forbindelse med den fysisk-kemiske sammensætning af de karakteristiske bestanddele, jf. stk. 1, nr. 1.

Der er Fødevarestyrelsen bekendt ingen danske naturlige mineralvand, som har et fluorindhold på mere end 1,5 mg/l.

Kildevand og emballeret drikkevand skal overholde de grænseværdier for fluor, som er fastsat i bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg¹⁰⁾.

Kapitel 12

Naturligt mineralvand og kildevand produceret i andre lande

Naturligt mineralvand og kildevand produceret i andre lande skal opfylde de samme bestemmelser, som naturligt mineralvand og kildevand produceret i Danmark. Det betyder bl.a., at markedsføringen i Danmark skal ske under samme handelsnavn, som anvendes i producentlandet.

En liste over godkendt naturligt mineralvand i de øvrige EU-lande, herunder godkendt naturligt mineralvand fra tredjelande, er tilgængelig på EU-kommissionens hjemmeside på linket: <http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/water>

- 1) Bekendtgørelse nr. 1015 af 10. december 2003 om naturligt mineralvand, kildevand og emballeret drikkevand, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1020 af 28. oktober 2005
- 2) Bekendtgørelse nr. 1308 af 14. december 2005 om mærkning m.v. af fødevarer
- 3) Rådets direktiv 80/777/EØF af 15. juli 1980 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om udvinding og markedsføring af naturligt mineralvand, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/70/EF af 28. august 1996.
- 4) Kommissionens direktiv 2003/40/EF af 16. maj 2003 om listen over grænserne for koncentrationer af og angivelse i mærkning af bestanddele i naturligt mineralvand samt om betingelserne for anvendelse af ozonberiget luft til behandling af naturligt mineralvand og kildevand
- 5) Rådets direktiv 98/83/EF af 3. november 1998 om kvaliteten af drikkevand
- 6) Det bemærkes, at vejledningen af juli 1998 til bekendtgørelse om naturligt mineralvand og kildevand er ophævet, da den på en række punkter ikke længere var aktuel. Det er hensigten at udarbejde en ny vejledning, der omfatter hele mineralvandsbekendtgørelsen.
- 7) Vejledning om mærkning af fødevarer af 1. maj 2004
- 8) Bestemmelserne i mineralvandsbekendtgørelsen om emballeret drikkevand vedrører gennemførelsen af drikkevandsdirektivet i dansk lovgivning for så vidt angår vand aftappet på flasker eller anden emballage.
- 9) Positivlisten, Fortegnelse over tilsætningsstoffer til fødevarer, januar 2005.
- 10) Bekendtgørelse nr. 1449 af 11. december 2007 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg

Oversigt over mærkningsbestemmelserne for de forskellige typer af vand

	Naturligt mineralvand	Kildevand	Vand
Varebetegnelse	»Naturligt mineralvand«	»Kildevand«	Beskrivende betegnelse, som f.eks. – »Vand« – »Drikkevand« – »Emballeret drikkevand« – »Danskvand« eller »Apollinaris«, hvis der er tilsat kulsyre Angivelser som f.eks. »mineralvand«, »kildevand« eller »naturligt« må ikke anvendes
Angivelse af indhold af kulsyre	Obligatorisk, skal fremgå af varebetegnelsen	Skal angives i ingredienslisten	Bør fremgå af varebetegnelsen
Oplisting af karakteristiske bestanddele	Obligatorisk	Muligt	Muligt
Anprisning af mineralindhold	Muligt	Ikke tilladt	Ikke tilladt
Angivelse af: – kilde – stedet, hvor kilden udnyttes	Obligatorisk Obligatorisk	Obligatorisk Obligatorisk	Ikke tilladt Ikke tilladt
Handelsnavn	Vand fra samme kilde skal have samme handelsnavn	Vand fra samme kilde skal have samme handelsnavn	Må ikke være vildledende, herunder kunne forveksles med naturligt mineralvand eller kildevand